

ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗВЕСТИЯ

Варна Варненско Арх. Д-во

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ НА:

Търговско-Индустриалната Камара и Стоковата Бора в Варна.

Урежда Редакционен Комитет.

Всичко що се отнася до Икономически Известия се изпраща до Варненската Търговско-Индустриална Камара.

Абонамент { Годишен . . . . . 100 лв.
Полугодишен . . . . . 60 .
Чужбина (годишен) . . . . . 140 .

Обявления { 1 стр. 600 лв. — $\frac{1}{2}$ — 300 лв.
 $\frac{1}{4}$. 180 . — $\frac{1}{8}$ — 100 .

Финансирането на водните мероприятия в България.

Мероприятията по водитъ и тяхното реализиране будят голъмъ общественъ интересъ особено въ последно врѣме. За това най-добре свидѣтелствува онова внимание, което имъ отдѣля ежедневиия печатъ. Значението и ролята, която ще има да изиграе за нашето стопанско развитие закона за воднитъ синдикати, се съзнава вече отъ всички.

Бавно, но сигурно никнатъ въ страната воднитъ синдикати, които ще има да използватъ едно огромно богатство — воднитъ сили, — залогъ за доброто бъдаще на стопанска България.

Днесъ, обаче, въ периода на тяхното реализиране, се слага за разрѣшение единъ неизбеженъ въпросъ — финансирането имъ.

За да дадемъ на нашитъ читатели едно компетентно осветление, както по тоя въпросъ, тъй изобщо и върху днешното положение на мероприятията по водитъ, отнесохме се до най-меродавното въ страната лице, г. инженеръ Абаджиевъ — началника на отдѣлението за водитъ при м. вото на земледѣлието и държавнитъ имоти, който е непосредствения ръководител по организацията на тия мероприятия, като председател на Върховния Съвѣтъ по водитъ.

— „Да се помислимъ, да замѣстимъ черния ржченъ трудъ съ природнитъ сили, въ организацията на производството — ето една отъ голѣмитъ стопански задачи, които новото време ни налага, заявява г-нъ Абаджиевъ. Врѣме е вече да се обединятъ интеллигентнитъ сили въ творческа работа около всички стопански мероприятия, съ които ще се издигне една трайна материална култура, залогъ за свѣтлото бъдаще на нашата страна. Всички мѣрки за поправяне хаотичното състояние, въ което се намира народното ни стопанство, ще се изродятъ въ палиа-

тиви, ако не се създадатъ условия за увеличаване на производството.

Използването на мъртвитъ народни богатства — гори, води и минни — за създаване условия на едно интензивно производство и обмѣна, е единствения пътъ, по който ние можемъ да постигнемъ ступанското си възстановяване.

Средствата за финансирането на мероприятията по водитъ могатъ да се набавятъ по различни пътища, въ зависимостъ отъ общестопанскитъ и частни облаги, които мероприятията ще могатъ да реализиратъ.

Колкото и голѣми да бъдатъ общестопанскитъ облаги за държавата отъ мероприятията, тѣ сж незначителни въ сравнение съ облагитъ отъ частностопанскитъ характеръ за всички стопани на имоти, които използватъ придобивкитъ отъ тия мероприятия. По тия съображения, не е нужно и не бива да се нагърби само държавния бюджетъ съ своитъ ограничени средства за тяхното реализиране.

Поради общопризнатия фактъ, че държавата е лошъ стопанинъ въ експлоатацията на производствени мероприятия, които най-добре успѣватъ тамъ, където ръководството имъ е въ ръцетъ на заинтересуванитъ, ще трѣбва почти всѣкога, когато държавата е реализирала извѣстно мероприятие, да остави експлоатацията му на една организация изходяща отъ заинтересуванитъ, която да повърне на държавата израсходванитъ за мероприятията капитали. Държавата въ такъвъ случай трѣбва да си запази контролни прерогативи, както въ определяне съотношенията между заинтересуванитъ, тъй сждо и въ установяване начинитъ за повърщане на израсходванитъ капитали. Тоя принципъ е прокаранъ въ закона за воднитъ синдикати, където съгласно чл. 6 п. 9 отъ сждия, могатъ да

се образуватъ синдикати по събиране вноски за покриване разходите по воднитъ мероприятия, извършени отъ държавата

Застрояването и експлоатацията на воднитъ мероприятия отъ частния акционеренъ капиталъ, по концесионенъ пътъ, е единъ отъ начинитъ, който при извѣстни условия може да ни даде най-бързо реализиране на мероприятията.

Въ случаитъ, когато концесионитъ притежателъ нужния капиталъ и кредитъ, реализирането на мероприятията става съ несравнено по-голъма бързина, отколкото въ случаитъ на държавна или обществена инициатива. Единствениятъ неудобства и недостатѣци на концесионната система въ ступанисане на мероприятията се проявяватъ въ незадовляването често пъти на общественъ интересъ, който е грубо измѣстенъ отъ интереситъ на капитала. Независимо отъ това, въ такива случаи не всѣкога става рационално застрояване на мероприятията въ връзка съ останалитъ подобни обекти по извѣстно порѣчие.

Напоследѣкъ се оформи като комбинация съ по-голъмъ успѣхъ тъй нареченото смѣсено (mixte) сдружаване на държавата съ частния капиталъ въ застрояване и експлоатиране подобни стопански мероприятия.

Въ Япония напимѣрь, една голѣма частъ отъ воднитъ имъ сили сж застроени и финансирани по тоя начинъ. Напоследѣкъ Мустафа кемалъ сключи съ единъ голѣмъ американски консорциумъ договоръ за реализирането по тоя начинъ на единъ голѣмъ брой стопански мероприятия въ Мала-Азия.

Успѣха на тия смѣсени сдружения въ финансирането на мероприятията се дължи главно на умѣлото управление на предприятията, въ които взематъ участие изключително представители на частния капиталъ, а държавата упражнява нужния контролъ, като въ сждия врѣме улеснява общото предприятие въ всичкитъ му насоки, където то е

във контактъ съ противодѣйствието отъ частенъ характеръ.

Реализирането на водните мероприятия, обаче, по кооперативенъ път, чрезъ водните синдикати, които обединяватъ всички заинтересувани по известно поръчие или частъ отъ него, при уредени съотношения, съ положението прокарани въ закона за водните синдикати, е най-идеалния начинъ за използване на нашето водно богатство.

Съгласно съществуващия законъ за водните синдикати, у насъ сж учредени до сега 44 водни синдикати, отъ които: 20 сж за напояване на една площ, възлизаща общо на 184,869 декари земя, 7 синдикати за отводняване и предпазване отъ наводнение общо около 58,853 декари земя и 17 синдикати за добиване енергия, възлизаща на около 34,880 конски сили.

Една частъ отъ тия синдикати сж въ пълна активна дейност на застрояване.

По-голямата частъ сж въ фазата на изготвяне проектът на своите предприятия. Останалата частъ сж въ една фаза на организация и въ процеса на своето образуване.

Голѣмитъ мъжнотии, които сж проводятъ живота на синдикатитъ се дължатъ първо, на липсата на технически персоналъ, който съ усърдие да застане на чело на техническитъ имъ предприятия и второ — липсата на нужнитъ средства (достатъченъ размѣръ на дѣловия капиталъ), необходими за пълното завършване на прѣдприятията имъ.

Относно финансирането на мероприятията по воднитъ синдикати, както и голѣмитъ водни мероприятия — обектът на частната инициатива, които поради особенното си естество се нуждаятъ отъ осигуряване съ предварителни кредити и голѣми капитали още отъ началото на своето реализиране, назначи се една комисия, въ която влизатъ прѣдставители на кредитнитъ институти у насъ, видни економисти и др. компетентни лица, на която се възложи да проучи въпроса за образуването на единъ голѣмъ фондъ или кредитъ отъ нѣколко стотинъ милиона лв., за финансиране на воднитъ синдикати и реализиране мероприятията имъ.

Ако тая комисия успѣе да намѣри срѣдства за учредяването на единъ такъвъ фондъ за кредитиране въпроснитъ мероприятия, тя ще разрѣши и най-актуелния въпросъ на сегашния стопански моментъ за страната — завършва г. Абаджиевъ.

Б-въ.

Премийната система въ нашитѣ желѣзници.

Въпроса за премиината система изобщо въ възнаграждението на труда е съ важно социално и икономическо значение за рационалната организация на съвременнитъ крупни стопанства. Въ основата на неговото разрѣшение лежатъ важни съображения на етическата преценка за справедливото възнаграждение на труда и чисто стопанскитъ доводи за стимулиране на същия и повдигане неговата производителност.

Това сж били основнитъ съображения при въвеждането на системата на премиинитъ възнаграждения въ нашитѣ желѣзници съ министерската заповѣдъ № 6498. Касае се да се повдигне интензивността на желѣзничарския трудъ, както и подобри експлоатацията на нашитѣ желѣзници. Дефектитъ въ експлоатацията на нашитѣ желѣзници сж отколешни, многобройни, тѣ сж били сочени постоянно. Тѣ се проявиха особено чувствително презъ и следъ голѣмата война въ липсата на вагони, бавенъ и несигуренъ превозъ и затрупване на гари и влагалища съ стоки и вагони.

Единъ бегълъ погледъ върху на шето желѣзопѣтно дѣло ще ни уясни на какво се дължатъ тия дефекти. Ще се спремъ на сточния трафикъ, защото той е важния за случая.

Като мѣрило за рационалността въ експлоатацията на желѣзницитъ въ това отношение сж: а) количеството на пропжтуванитъ осни клм. отъ натоварени сточни вагони за опредѣленъ периодъ, 2) количеството на превозенитъ стоки, 3) отношението между пропжтуванитъ полезни осни клм. и общата дължина на ж. п. мрежа и 4) експлоатационнитъ разходи.

По първия пунктъ положението е било неблагоприятно. Пропжтувани осни клм. презъ 1914 год. сж били 109 мил. а въ 1920 г. — 116 мил. Споредъ приблизителното изчисление на г. Доросиевъ средното пропжтувано разстояние на сточенъ вагонъ презъ 1920 г. е било 8000 км., а презъ 1914 — 11000 км. Едно съвсемъ неблагоприятно положение особено то става още по-неизгодно, като се има предъ видъ че сточния трафикъ за 1920 г. не е билъ много по малкъ отъ тоя за 1914 г. (1914 — 2,143,000 тона, а 1920 — 1,814,000)

Срещу това положение зап. европейскитъ желѣзници регистриратъ едно средно разстояние отъ 16 до 18000 км.

Съпоставено горното намаление

на средното изминато разстояние съ релативното нарастване на сточния трафикъ трѣбваше неизбежно да се разрази въ прословутата вагонна криза. Като непосредствена причина за това бе намалението бързината на нашитѣ желѣзници — 35/45 км. при пѣтнишкитъ и 30/40 при товарнитъ влакове срещу 65/70 resp. 45/50 км. на западъ. Тоя голѣмъ дефектъ споредъ Дир. Б. Д. Ж. — който причинява такива грамадни загуби на държава и търговци, се изразява въ следното:

а) За обслужване на влаковетъ се употребяватъ общо повече машини, б) товарнитъ вагони не могатъ да се използватъ достатъчно за по-голѣмъ превозъ, в) общо желѣзницитъ се обслужватъ съ повече персоналъ. Всичко това влияе върху доходността на желѣзницитъ, което пъкъ се отразява въ увеличението на самитъ тарифни такси. Въпреки това, обаче, нашитѣ ж. п. тарифи не сж се увеличили паралелно съ индекса въ ценитъ на стокитъ. Това се вижда отъ следнитъ данни:

	1911 год.	100			
1914	112	6 ⁵⁸	5 ⁸⁷		
1920	1825	41 ⁵²	2 ²⁷		

Следователно реалнитъ тарифи за 1920 год. въ сравнение съ тия отъ 1914 г. сж намалели съ 61% и ако държавата би поискала да поддържа преди военното време би трябвало да увеличи тарифитъ съ 61%. Всичко това е могло да стане „почти изключително за сметка на грамадното влашаване материалното положение на персонала по държавнитъ желѣзници“¹

Средната годишна реална заплата на желѣзничаритъ е спаднала следъ войната както следва:

1911—1913	лева 1919—497
1914—1919	лева 1920—453

Какви можеха да бждатъ резултатитъ отъ това не е трудно да се отгадае. Влашаване на труда, намаление неговата интензивностъ, деморализация на самия персоналъ, който за да живѣе прибѣгва къмъ всѣкакви грешки и дори до кражби. До колко е намаляла продуктивността на желѣзнич. трудъ се вижда и отъ факта, че за обслужване на 1 мил. осни клм. въ 1911 г. сж били потрѣбни 48 души персоналъ, въ 1914 г. 56, въ 1920 — 90 души.

Това е равносилно съ повишение на персоналитъ разходи. Не по малко сж се увеличили и веществ-

¹ Б. Д. Желѣзници и тѣхнитъ нужди стр. 47. Това официално издание ний препоръчваме на всѣки, който се интересува.

² Доросиевъ — спис. на Иконом. Д-во кн. 9/10—1923 г. стр. 511.

венитъ разходи въ експлоатацията на железниците. Това се забелязва особно при локомотивитъ

	камени вжгл. на 100 локом. км.	машино масло на 1000 локом. км.
	килограма	килограма
1914	2775	81
1918	3182	84
1920/21	4508	138

„При това положение, се казва въ официалното изложение на Дир. Б. Д. Ж. ¹⁾, единъ чиновникъ по движението влага по малко съвърствъ въ службата отколкото това е било преди. Той е по малко разпоредителенъ, по малко внимателенъ и отъ това страда сигурността на движението, което се намалява... Ж. п. дѣло се влошава чувствително, тъй като малкитъ заплати¹⁾ прогонватъ интелгентнитъ служаци, които сж душата на това дѣло; каквито въ частнитъ предприятия се презиратъ дори и отъ обикновенитъ писари. (к. н.) Чрезъ катастрофи по железниците, увеличение на корупцията, кражбитъ и незаинтересоваността на служащитъ, държавата ще губи много повече, отколкото ще пострада бюджета отъ увеличение на тѣхнитъ тѣ малки заплати“.

Ето така, именно, трѣбваше да се погледне на въпроса за персоналитъ добавки, когато ще се взема становище по него. Въвеждането на тия премии е не само голѣма придобивка, но и една наложителна необходимостъ. И намъ ни се вижда твърде странно, че се обявяватъ противъ нея, именно ония, които отдавна сж въвели въ своитъ частни предприятия системата на тантиемитъ.

А че премийната система въ ж. п. дѣло може да бѣде резултатна се вижда отъ малкия опитъ на нейното приложение въ Софийската ж. п. работилница следъ 1919 год.

	1919 г.	1920 г.
1. Излезли отъ генераленъ ремонтъ локомотиви	42	77
2. Изразходвани суми за надниц.	5868000	7079000
3. Средня стойностъ на поправката на 1 локомот.	139720	91932

Сжщата система днесъ се въвежда, общо въ Б. Д. Ж. съ заповедта № 6498. Чрезъ това се цели най-вече да се засили трафика на стокитъ, отъ което важна полза ще иматъ самитъ търговци. Вместо да се даватъ „бакшиши“, при една официално установена система, търговцитъ ще иматъ своитъ стоки, превозени на време, исканитъ вагони поставени по-скоро на разположение. А трѣбва ли да се аргументира

грамадното значение на едно свое временно доставяне на стокитъ при днешнитъ варирующи цени? Не трѣбва да се изпуска изъ предвидъ, че връхнинитъ по п. п. 1, 2, 3, 4, 5 и 6 отъ наредбата са застрахователни премии. Само п. п. 10, 11, 12, 15 и 16 целятъ едно ускоряване на сточния трафикъ. Останалитъ пунктове 17, 18 и 19 сж глобални, чийто справедливостъ е естествена.

Така ний имаме една нова система въ експлоатацията на нашитъ железници, целяща да заздравя и издигне високо едно отъ най-крупнитъ наши държавни предприятия. Необходимо е тя добросъвестно да се оцени, както отъ клиентитъ на железницитъ, така и отъ самия ж. п. персоналъ. Егоизма на материалнитъ интереси отъ едната и другата страна е еднакво недостроенъ и пакостенъ.

Д-ръ Г. Петковъ.

Б. Р. Редакцията, взела вече определено становище по въпроса за персоналитъ добавки, което се значително отклонява отъ това на Г-нъ Д-ръ Петковъ, помѣства статията на послѣдния, въ желанието да запознае читателитъ си и съ противното мнение.

ВЪТРЕШЕНЪ ОТДѢЛЪ.

За временната тарифа по възнаграждението на работниците въ Варненското пристанище.

На 17 и 18 т. м. въ помещението на Варненската тѣрг.-инд. камара имаше заседание комисията по чл. 28 отъ правилника за преносната служба въ Варненското и Бургаското пристанища. Дневенъ редъ: измѣнение и допълнение временната тарифа за възнаграждението на работниците въ Варненското пристанище, както и определяне числото на сжщитъ работници. Въ първото заседание на 17 т. м. разисквахъ се въпроси отъ общъ характеръ като: работното време, разтоварването на вагонитъ, извънреднитъ възнаграждения, числото на пощитъ, образувани отъ житнитъ работници, числото на вагонитъ, които трябва всѣки денъ да се разтоварватъ и пр. По всички тия въпроси се постигна съгласие и се взеха окончателни решения. Опредѣли се и числото по житнитъ работници: 420 души, които ще се подраздѣлятъ на 28 пощи, отъ които 2 за киледжи, 2 резерви и 24 които ежедневно ще работятъ. Всѣка поща ще разтоварва 5 вагона или 75 тона. Житнитъ работници ще се занимаватъ само съ манипулацията на зърнени храни, брашна, варива и фуражъ. Всичката друга работа съ

други стоки по вагонитъ край пристанището ще се извършва отъ морскитъ работници, като, разбира се, митническитъ работници запазятъ крѣга на досегашната своя дейностъ. Вагонъ започнатъ до ¼ часъ преди 6 часа лѣтно време или 5 часа зимно време следъ обедъ, не може да се спрѣ и се заплаща по обикновенитъ такси. Въ второто заседание се опредѣли числото на морскитъ работници: 250 души, на митническитъ работници: 132 души, на талигаритъ 160 души. Ако при усилена работа на една работническа корпорация не ъ достигатъ хората, ще се взематъ хора отъ другата работническа корпорация, която ако има свободни такива, длъжна е да ги даде; въобще, тука ще се изпълнява точно чл. 8 отъ правилника.

Г-нъ Цаневъ прочете единъ проектъ за временна тарифа въ съкратена форма. Взе се решение проекта да се отпечата и предаде на всѣки членъ на комисията за изучаване и попълване, следъ което да се свика отново комисията.

Износътъ презъ Варненската митница за м. ноември т. г. възлиза на 14,733,446 килограма на стойностъ 54,602,084 лв.

По държави той се разпредѣля така: за Турция 4,475,548 кгр. за 9,022,109 лв., Франция 6,325,347 кгр. за 28,715,847 лв., Гърция 1,710,262 кгр. за 8,740,675 лв., Италия 822,011 кгр. за 2,837,847 лева, Германия 1,322,530 кгр. за 4,982,042 лв., Америка 560 кгр. за 112,500 лв., Холандия 49,064 кгр. за 49,064 лв., Египетъ 26,320 кгр. за 65,000 лв. и о. Родосъ 1804 кгр. за 76,000 лв.

Изнесенитъ артикули сж: жито 4,176,233 кгр. за 7,599,113 лв., бобъ сухъ 8,684,973 кгр. за 35,910,072 лв., леща 296,947 кгр. за 1,666,149 лв., царевича 392,511 кгр. за 638,232 лв., грахъ 4680 кгр. за 35,668 лв., фий на зърно 115,000 кгр. за 454,000 лв. тиквени семки 1024 кгр. за 10000 лв., брашно 682,829 кгр. за 3763547 лв., трици 69,699 кгр. за 132,161 лв., яйца 572 каси за 1,655,360 лв., арпаджикъ 12,901 кгр. за 19552 лв., анасонъ 1057 кгр. за 2454 лв., кашкавалъ 5822 кгр. за 254,680 лв., пашкули 2454 кгр. за 438,337 лв., коприна 95 кгр. за 109,536 лв., кюспе 183,764 кгр. за 279,064 лв., кожи ярешки 6535 кгр. за 710,000 лв., свинска четина 1275 кгр. за 196,000 лв., дрѣнови прѣчки 17,120 кгр. за 25000 лв., шаякъ тесенъ 335 кгр. за 79,950 лв., гайтанъ 96 кгр. за 15000 лв. и др.

Пишатъ ни отъ Каспичанъ:

Въпреки всички наредби на Дирекцията на железниците, включи-

¹⁾ Б. Д. Ж. и тѣхнитъ нужди стр. 61.

телно и тази за персоналният при-
бавки, вагонната криза у насъ си
остава неразрешена и то поради
туй, че въобще взетият отъ Дирек-
цията на железниците мърки за
цѣлѣта, не сѣ насочени да отстра-
нятъ една вагонна криза, като тази
царуваща доста отдавна вече у насъ
и защото се прави отгоре едно пред-
почитание въ отпускането на по-вече
вагони за близките до износни-
тъ пунктове гари, за сѣка на по-далеч-
ните такива.

По този начинъ се ощетяватъ не
само търговците, отъ последните,
но и производителите, които изна-
сятъ произведениата си за продажъ
на такива гари.

Въ дописката се настоява щото
Дирекц. на железн. да изучи по-
добре мърките, които трѣбза да
вземе за отстранението на ва-
гонната криза у насъ и да ги при-
ложи съ всичката строгостъ. Не-
разтоварени вагони да не сѣ асигно-
ватъ, защото съ това нищо не се
постига. Дирекцията да асигнова
само разтоварени вагони, като съ-
общава съ кой влакъ ще пристигне
вагона на дадена гара.

Вноса на филми, картини, картички
и художествени репродукции, за-
предъ ще сѣ подлага на държавна
естична контрола, предвидена въ
чл. 12 отъ закона за поощрение на
родната литература и искусство и §
52 и 53 отъ правилника за при-
лагане сѣщия законъ. За тази целъ
се учредява специална театрално-
графическа секция отъ комисията
по прилагане горепомнатия законъ,
при м-вото на Народната просвета
и нейните органи въ провинцията.

Капарото за вагони, начинае отъ
25 того, се увеличава временно отъ
100 на 500 лв. за всѣки капариранъ
вагонъ.

Предложения и запитвания.

Съобщенията въ този отдѣлъ се обнарод-
ватъ безплатно съ цѣлъ да се улесни нашата
външна търговия. Тѣ се взематъ изъ корес-
понденцията на камарата ни и не могатъ да
обвързватъ нито редакцията ни, нито пъкъ
камарата съ каква и да е отговорностъ. За-
питвания за допълнителни сведения по съоб-
щения дадени въ този отдѣлъ да се отпра-
вятъ до подсекретаря на камарата.

Sam Danon, Insurance & commission
agent, Alexandria, (Египетъ) желае да
влѣзе въ търговски връзки съ наши
фирми, които изнасятъ бобъ и мѣт-
ни произведения; а сѣщо и съ наши
вносители на калкутски торби, япон-
ска памучна-прежда, чай, оризъ и
други колониални стоки.

Jsidor Silbermann, Import—Export, Str.
Selari, 15, Bucarest, (Ромъния) иска

да му се съобщатъ адреси на наши
ангросисти или добре обзаведени
търговци — представители за по-
сребрени прибори за ядене и за бу-
дильници, отъ каквито артикули той
ималъ единъ много голѣмъ постоя-
ненъ фабриченъ лагеръ.

Felice Celada, Casella postale 588,
Genes, (Италия), иска да му се по-
сочатъ адресите на нѣколко наши
фирми, които се занимаватъ съ из-
носъ на лукъ.

J. Stummvoll, Via Cavour 2, Monza
(Италия) иска да узнае точните ад-
реси на наши фирми, които се за-
нимава съ търговия на шапки.

„Exportateur Francais“, rue Taibout,
Paris, (Франция), желае да узнае ад-
ресите на наши фирми, които тър-
гуватъ съ артикули за топлоиво.

Sapier & Biart, 19, rue Rubens, An-
vers, (Белгия) искатъ да имъ се по-
сочатъ адресите на наши по-главни
кжши, които търгуватъ съ хими-
чески произведения и съ синило.

A. Hartrodt, Lagerhofstrasse № 4,
Leipzig (Германия) — експедиционна,
посредническа и осигурителна кж-
ща, желае да разшири своите връз-
ки и съ България. За тая цѣлъ по-
искала е адресите на наши по-глав-
ни износители и вносители.

Max Damisch, Elsterberg (Vogtland)
(Германия), фабрикантъ за желѣзни
огнища, търси представители за тоя
родъ артикули.

D-r. Franz Krumholz & Co. G. m. b.
H. Grönigerstrasse 21, Hamburg 8 (Гер-
мания) — тази фирма възнамѣрява
да изнася за България следните ар-
тикули: мѣденъ витриолъ, нафталинъ
сѣренъ натриумъ, кристална сода,
кlorбарниумъ, желѣзенъ витриолъ,
бораксъ и др. химикали. За тая
цель, фирмата желае да влезе въ
връзки съ търговци на такива хи-
микали и търси единъ дѣятеленъ
агентъ.

Technisch — chemische Handelsgesell-
schaft m. b. H., Fleischmarkt 1, Wien I.
(Австрия) произвежда химически ма-
териали за земледѣлието като мѣ-
денъ витриолъ, сѣра, после балъ ал-
кали, желѣзенъ витриолъ, хартия за
изглаждане и пр. и иска да ѝ се по-
сочатъ адресите на наши кжши,
които се занимаватъ съ търговия на
тия предмети.

Theodoropoulos & Sofianopoulos, Stoa
Rizari, Le Pirée (Гърция) — вносъ —
износъ, комисиона и представител-
ство. Искатъ да влѣзатъ въ търгов-
ски връзки съ наши износители на
бобъ и на брашна. Сѣщо желаятъ
адреси на наши вносители на дър-
вено масло и смокини, за да имъ
направятъ износни предложения за
тия артикули.

Antoine Manouras, Importation — Ex-
portation, Candie — Crète, (Гърция) же-
лае да узнае адресите на наши кж-
ши, които внасятъ дървено масло
и пр.

Légation Royale de Bulgarie à Athè-
nes (Бълг. легация въ Атина) иска
да ѝ се посочатъ адресите на голѣ-
ми български фирми, занимаващи
се съ износъ на зърнени храни.

Полската легация въ София иска
да узнае адресите на наши фирми,
които търгуватъ съ стѣклени изде-
лия, сѣщо на фирми които се зани-
маватъ съ търговия на разни ви-
дове желѣзни лопати.

Сѣщата легация искала е адреси-
те на български фирми, които биха
се заели съ износъ на сланина отъ
България за Полша.

Французкото консулство въ Вар-
на иска да узнае адресите на по-
главните наши мѣлници, които про-
извеждатъ брашно отъ ржжъ.

Чехословашкото консулство въ
Варна желае да му се посочатъ ад-
ресите на наши фирми, които се ин-
тересуватъ за катранъ и катране-
ни изделия.

Занаятчийски отдѣлъ.

Занаятчийска анкета въ Шуменъ презъ
м-ць юлий 1923 г.

Медникари, калайджии.

Най-стария паметникъ отъ мина-
лото на нашите еснафи надписа
върху една плащаница, подарена на
църквата „Св. Възнесение“ въ Шу-
менъ, съ слѣдното съдържание: „На-
стоящото епитафие сѣществува чрезъ
иждивението на благоверните ес-
нафи казанджийски и кожухарски,
които сѣ отъ гр. Шуменъ, въ лѣто
1776“. Подарка е поржчанъ и из-
работенъ въ Цариградъ на тогаваш-
ните художници — майстори за 45
гр. зл. Медникарскиятъ и калайд-
жийски занаяти сѣ едни отъ най-
старите въ града. Казанджийската
чаршия беше най-оживена. Медни-
карите сами си приготвяваха ли-
стове отъ стопена медъ, изработ-
ваха ржчно всички видове домашни
сѣдини, разни видове тави, голѣми
тепсии — софри, котли, казани, ман-
гали, лиени, ибрици и др., като сѣ
запазвали типичните стари форми
и украси. Презъ 1862 год. казанд-
жийския занаятъ е обложенъ да
дава годишна помощъ на училища-
та 1500 гр. и да уползотворява 4000
гр. отъ учил. капиталъ срещу 15%
лихва, когато дикиджийския еснафъ
е давалъ 10000 гр. и приелъ подъ
лихва 27500 гр.

II. Днешното положение. Като

дребно производство, медникарство-то най-много пострада отъ новото време. Сега суровия материалъ дохожда полу обработенъ и на листове отъ разни дебелини и форма. Машинното производство замени ръчното. А въвеждането на железни и емайлрани сждове намали работата на еснафа. Нуждата отъ голѣмъ капиталъ затвори дребнитѣ дюгени — работилници. До освобождение-то имаше въ чаршията 20—30 самостоятелни майстори, а днесъ поддържатъ съществуването си 3 медникари и 4 калайджии, отъ които 4 българи и 3 турци (цигани калайджии). По образование: неграмотни 2, незав. осн. уч. 2, зав. осн. уч. 1, незав. прог. 2; отъ градъ 6 и отъ село 1.

Помощници нѣматъ.

Наемъ: годишно до 500 лв. 1 до 1000 лв. 3 до 2000 лв. 1 повече отъ 6000 лв. 2.

Данъци: най-малакъ 400 лв. най-голямъ 900 лв. А всичко — 3500 лв.

Членове на семействата: 27 на 1 майсторъ се падатъ 4.

Членове на занаятчийски сдружения: нѣма.

Капиталъ: до 10000 лв. 5, до 20000 лв. 1, до 30000 лв. 1.

Задължения: до 5000 лв. 2.

Членове на Популярната банка 4.
Пазаръ мѣстенъ.

III. Кооперативно дѣло: Презъ 1912 год. се основа първата медникарска кооперация подъ название „Троица“ и почна да работи, презъ 1914 г., когато доби общи и специални облаги по закона за насърчение на мѣстната индустрия. При основаването имаше 8 члена — самостоятелни майстори, а сега има 14, отъ които 13 българи и 1 арменецъ. По образование: 2 неграмотни, 10 незав. осн. уч. и 2 незав. прогимназия. **Помощници:** дългогодишни калфи 19 и съ майсторско свидетелство 1. Всички грамотни съ незав. осв. уч. Възнаграждение надници отъ 25 до 80 лв. Коопер. притежава въ центъра на града собствено масивно двуетажно здание, въ което сж поместени работилницитѣ, има собствени и частни магазини за изложба, продажба на изделията си и складове. Производството е машинно и ръчно. Служи си съ газовъ моторъ за движение на струговетѣ. Доставя си материали отъ медъ и алуминий на листове за ръчна работа и фасонирани за струговетѣ. Изработва всички видове домашни сждове, казани за ракия и др. Обработва годишно около 45000 кгр. медъ и алуминий. Служи си съ капиталъ 2,000,000 лв. Миналата година е имала оборотъ около 16,000,000 лв. Има нужда отъ

кредит. кооперат. банка имъ е определила 30000 лв., които сж недостатъчни. Ползуватъ се отъ специални облаги. Платили годишенъ данъкъ и общи берии 32000 лв. Кооперацията добре се развива. Между членоветѣ има съгласие. Иматъ пазаръ за стоката си. Нематъ достатъчно подготвени работници.

III. Индустриализация. Старата медникарска работилница на Коджабашевъ се разви въ една модерна фабрика, която има собствени здания въ центъра на града, нагледени за работилници, складове и дюгени за продажба. Служи си съ моторъ отъ 12 конски сили за стругове и съ 20 работника, които обработватъ ръчно медъта. Изработва всички видове медникарски стоки, сждове мѣстни и европейски, ракиени казани. Иматъ общи и специални облаги по закона за насърчение на мѣстната индустрия. Обаче плащатъ на общо основание данъкъ върху общия доходъ, който замѣни данъка върху занятието, отъ който се освобождаватъ. За 1922/23 е платенъ данъкъ върху общия доходъ 60,000 лв. и общински берии 5000 лева.

Възнаграждение на работницитѣ: надничари отъ 50—80—150 лв. месечари отъ 2000—6000 лв. 1 кгр. обработени му се продава 100 лв. Работната сила и прод. цени на стоката е увеличена съ 25% въ сравнение съ ценитѣ отъ преди войната.

IV. Патроненъ празникъ медникаритѣ нѣматъ. Калайджитѣ — мохамедани почитатъ за свой покровителъ (пиръ) *Азирети*.

Майсторскитѣ свидетелства на издържалитѣ изпита занаятчий въ *Горня Орловица* сж вече разпратени до надлежнитѣ общински управления, отъ кждето притежателитѣ имъ ще трѣбва да си ги подирятъ ако своевременно не имъ бждатъ предадени.

Новоосновани сдружения.

Месаритѣ въ гр. Варна сж основали професионално сдружение за защита на професионалнитѣ си интереси, което е утвърдено отъ камарата.

Изработвачитѣ на обленю въ гр. Разградъ — шивачи, шивачки, абаджии, кожухари, шапкари, текстилни бояджии, сж образували занаятчийско сдружение и сж поискали утвърдението му отъ Камарата.

Слщо сж направили и обработвачитѣ на дървото отъ гр. Разградъ: столари, дърводелци, дюлгери, бѣчвари, диканари и пр.

Занаятчийско тържество въ Търново.

На 16 т. м. се раздадохъ свидетелствата на успешно завършилитѣ двугодишно чирашко училище, при добре изпълнена програма.

Майстори, калфи и чираци изпѣяха училищната зала. Присѣствуваха членоветѣ на камарата, лекторитѣ въ училището, занаятч. комитетъ, председателя на училищ. н-во, директора на популярната банка и др. гости.

Тържеството се откри въ 10 часа преди обѣдъ отъ ръководителя на занаятч. просвета въ града — Н. Ив. Кжневъ, който произнесе речъ върху „Занаятчийската просвета“, силно аплодирана.

Следъ това сжщия като директоръ на чирашкото училище даде отчетъ, като изтъкна празнитѣ и успехитѣ на училището. Той подчерта че тази година училището е по-добре посещавано, отъ по-вече чираци при по-добра дисциплина и успехъ. Всѣка нова година носи усжвършенствувания въ училището.

Директора лично раздаде свидетелствата на успешно завършилитѣ училището, като даде на Александъръ Цанковъ, издържалъ изпита съ *отлично*, награда книгитѣ: „История на производството“ и „Силата на кооперацията“.

Следъ това говори директора на популярната банка Ц. Ст. Гергановъ върху „Занаятчийския кредитъ“, като даде добри упътвания по използване 50 мил. кредитъ.

Поздравиха добре уреденото чирашко училище и постигнатитѣ резултати присѣтствующитѣ: г. П. Кировъ, председателъ на учил. н-во и г. арх. Г. Козаровъ членъ на камарата и искаща благодарности къмъ камарата за отличното ѝ и резултатно дѣло.

ВЪНШЕНЪ ОТДѢЛЪ.

ЕГИПЕТЪ.

Акционернитѣ дружества.

Министерския съвѣтъ въ Египетъ е взелъ следното решение:

Министерския съвѣтъ ще разрешава въ бждаще основаването на акционерни дружества при условие, щото предварителния актъ и уставъ да сж съобразни съ предписанията и решенията на съвѣта отъ 6 май 1899 и 18 юни 1906 г., най-вече съ следнитѣ предписания:

1. Въ управителния съвѣтъ трѣбва винаги да елиа поне единъ членъ отъ египетска народностъ.

2. При всѣка публична емисия на ценни книжа, акции или облигации,

поне една четвърт от общата стойност на емисията трябва да бъде запазена за публична подписка във Египет. Само в случай, когато частта от емисията, представена за подписка на египетската публика, не бъде изцяло покрита, могат да бъдат допуснати и подписки, произхождащи от чужбина.

3. Всъщност ценен документ, акция или облигация, която е била предмет на публична подписка или емисия, трябва най-късно една година след датата на емисията да бъде представена за вписване в египетските ефектни борси при условията, определени в правилника на същите борси.

4. Всички книжа, които уреждат или установяват годишното положение на дружеството (баланс, сметка печалби и загуби, рапорт на управителния съвет и на цензорите), трябва да бъдат изцяло обнародвани в два ежедневи вестници (единият на арабски език, другият на език на страната, дето става общото събрание и най-малко 15 дни преди датата на събранията).

ТУРЦИЯ

Поощрение износа от Турция.

Отговаряйки на едно запитване на един депутат върху мърките, които се предвиждат за поощрение на износа, министъра на икономията е казал следното: ние бехме във война с по-важните страни, които внасяха от нашето сухо грозде. И понеже износа на тия артикули спре, поради военните действия, конкуренти използваха времето и ни измъкнаха от чуждите пазари. Друга причина за спадането на износа са и високите митнически тарифи, които се прилагат в тия страни. И понеже търговската конвенция, приложена към Лозанския договор, не е още ратифицирана, невъзможно ни е да изискваме прилагането на клаузата, която ни осигурява едно благоприятно третиране. Всичко това разбира се, не ни пречи да работим в тая насока. Понастоящем ние сме в преговори с Египетското правителство за намаление на високите митнически такси, които това правителство налага на Турските тютюни.

Консулски рапорти и кореспонденция.

Тържището в Александрия.

Нашият генерален консул в Александрия г. Попов ни дава следните сведения за положението на

тамошното тържище в бюлетина си от 3 декември 1923 година.

Общо положение. — Ката изключим памука, за който тържището продължава да бъде твърдо, за всички оставали артикули то беше тихо през седмицата.

Памук. — От 47.25 талера кантаря, на която цена се откри пазаря на 23 ноември, памука, за предаванията януарий, стигна през седмицата до 50.50, и след като отстъпи на 49.30, се покачи и приключи на 50.30 на 30 ноември.

Брашна. — Вследствие постоянните пристигания на големи партии Австралийски брашна и поради спирането на последователния износ, пазаря на брашната беше тих и цените спадат. Разполагаемото количество Австралийски брашна в Александрия, фобъ параходъ, от 13 1/4 л. стер. отстъпи на 12 1/8 и 13. Експедицията декември — януарий се практикува на л. стер. 13. Телеграфически предлагат Best Roller, експедиция декември — януарий, за л. стер. 13 1/2.

Важно за отбелезване е, че италианските брашна, се прокараха на тържището. Те продължават силно да се търсят; предлагат цена 105—120 италиански лирети, според качеството.

Кога ли ще дойде реда и на българските?

Ето и движението на брашната в антрепозитите през седмицата: Сток на 22 ноем. веч. торби 219410 Внесени от 23—29 ноем. „ 122968

Всичко торби 342378 Изнесено от 23—29 ноем. „ 45283

Сток на 29 ноем. 1923 г. „ 297095

От който:
Австралийско торби 24402
Американско „ 26911
Разни „ 245782

Всичко торби 297095

Нашавалъ. Работа ограничена. Цена ег. гр. 16—16.20 оката, обезмилтенъ, полския и до 18 ег. гр. оката балкански (Сръбски).

Фасулъ. Не можах да се използват добрите условия, съществующи още от началото на м. септември т. г. за да се пласират тук голъми количества добър наш фасулъ, като „Чали“ и пр. Тук можеше да се пласира фасула по л. стер. 22—24 тона. Сега тук цената спадна, а в България тя се покачи.

Захаръ Пазаря е много силен и цените силно покачени вследствие твърдостта на чуждите пазари.

Разполагаемото количество Ява в двойни чували, струва л. стер. 32 1/2, франко депозитите Александрия, а за експедиция декември — януарий предлагат л. стер. 33 1/2.

Цените на Чехо-словашката захар са:

Разполагаемото количество в антрепозитите, двойни торби л. стер. 29.

Експедиция декември — Януарий, обикновени торби л. стер. 28.5.

Експедиция януарий — февруарий, обикновени торби л. стер. 29.

Оризъ. — Цените са:

Рангунъ № 3, разполагаемо количество л. стер. 14.18.

Сиама № 1, разполагаемо количество двойни торби л. стер. 17.5.

Рангунъ № 3, предаване и експедиция Ноември — Декември с 3% скonto л. стер. 15.

Кафе. — Сантосъ супериторъ, расп. колич. Александрия л. стер. 74.

Яйцата. — От 23 до 30 Ноември са били изнесени на два парахода каси 480.

Изнесени по-рано каси 5,954.

Всичко изнесено каси 6,434.

Цените са:

Саци хилядата ег. гр. 380.

Бехере хилядата ег. гр. 400.

Фалми хилядата ег. гр. 400.

Тържището в Одринъ.

Царското генерално консулство в Одринъ ни дава следните сведения за пазарните цени на домашния добитък и на зърнените храни за гр. Одринъ през миналия месец ноември:

Добитъкъ: Биволъ 80—100 л. т., волъ 150—171 л. т., крава 60—80 л. т., конь 80—90 л. т., овенъ 10—12 л. т., овца 11—12 л. т.

Зърнени храни, вафива, брашна: Пшеница ока 13 гр., червенка 13 гр., ржъ 8 гр., ечемикъ 8 гр., царевича 7 гр., сусамъ 30 гр., оризъ 55 гр., фасулъ 30 гр., бобъ 16 гр., леща 16 гр., картофи 12 гр., брашно № 000 35 гр., брашно № 00, 30 гр., брашно № 0, 25 гр., брашно царевично 15 гроша.

Тържището в Марсилия.

Нашият кореспондент в Марсилия ни дава следните сведения за положението на тамошното тържище: Пазаря на коприната е много слабъ. Коприната от Бруса около 300 фр.; пашкули 70—60 фр., обаче купувачите очакват намаление на тия цени.

Вълната продължава да се търси и стокът е много намаленъ. Цените твърди.

Царевичата се е покачила на 62/63 фр. Ечемикът струва 60 фр.

Български фасулъ се е покачил на 145 фр., а Дунавския 142 фр., Самсунска леща се предлага с 220/230 фр.

Кокички от зарзали струват около 200 фр., оръхи около 375 фр., сухо грозде: коринтско 250/275 фр.,

анасонът е търсенъ и струва 350/375 фр., малкия червенъ синапъ струва 250 фр.

Тиквено семе струва около 180 фр., обаче понастоящемъ не се търси твърде.

Ценитъ на яйцата сж все още твърди; яйца отъ България — 700/725 фр.; отъ Самсунъ — 630/650 фр.; отъ Фаца 550/590 фр.; отъ Трапезундъ 560/580 фр.

Движение на параходитѣ.

Пристигнали параходи:

Отъ миналата седмица:

Пар. „Британия“ съ: лимони 14200 кгр., портокали 1780 кгр., морска солъ 578000 кгр.

Пар. „Дериндже“ съ: стъклария 551 кгр., телъ 19161 кгр., вакса 2405 кгр., медни дъна 4358 кгр., строителни материали 1372 кгр., ламарина 2095 кгр., желъзария 1423 кгр., масло 7864 кгр., ананасъ 492 кгр., книга 805 кгр., сода 2020 кгр., челичена ламарина 21670 кгр., сода каустикъ 8656 кгр., галванизирана ламарина 5202 кгр., путрели 3577 кгр., лимони 2800 кгр., терпентинъ 800 кгр.

Пар. „Готенхофъ“ съ: желъзария 24395 кгр., гвоздеи 60500 кгр., екстрактъ 96141 кгр., бои 200 кгр., мушамъ 536 кгр., порцеланъ 1973 кгр., химикали 2835 кгр., преди 242 кгр., хмель 1538 кгр., хартия 400 кгр.

Пар. „Кирилъ“ съ: риба 1800 кгр., боя 1152 кгр., сусамъ 10000 кгр., лимони 3600 кгр., кабогъ 824 кгр., конци 145 кгр., торби 4300 кгр., мандарини 500 кгр., вещи 299 кгр.

Пар. „Ермисъ“ съ: маслини 31256 кгр.

Пар. „Кефалония“ съ: сухо грозде 1930 кгр., рошкови 9200 кгр., маслини 12000 кгр., вълна 3265 кгр., стъклария 115 кгр.

Пар. „Аидросъ“ съ: рошкови 5900 кгр., маслини 22500 кгр., звънци 700 кгр., парчета отъ гьонъ 1050 кгр.

Пар. „Анри Фрейсине“ съ: медикаменти 232 кгр., прана вълна 9949 кгр., химикали 10900 кгр., боя 7406 кгр., гьонъ 1341 кгр., желъзария 3016 кгр., екстрактъ 19406 кгр., тапи 124 кгр., кожи 19473 кгр., пиперъ 8710 кгр., книги 162 кгр., сапунъ 11360 кгр., съчми 3173 кгр., нахутъ 6800 кгр., дървено масло 1059 кгр., вълнена манифактура 165 кгр., олово 2028 кгр., лимонтозу 1331 кгр., памукъ 8618 кгр., памучна манифактура 21180 кгр., мушамъ 493 кгр., гумени обуша 398 кгр., таманъ 700 кгр., памучна прежда 25862 кгр., вълна 358 кгр., оризъ 5000 кгр., остатъци отъ памукъ 1578 кгр.

Пар. „Мармара“ съ: машинария 680 кгр., люледла 140 кгр.

Пар. „Кирилъ“ съ: боя 1464 кгр.,

туткалъ 106 кгр., книги 319 кгр., торби 5320 кгр., кѣна 500 кгр., манифактура 60 кгр., лешници 800 кгр., орехи 57 кгр., вълна 3268 кгр., риба 300 кгр., конци 25 кгр.

Очакватъ се да пристигнатъ параходи:

Агенция „Братя Траяно“.

Пар. „Флорапаркъ“ отъ Хамбургъ и Анверсъ на 21 т. м.

Агенция „Сервици Маритими“.

Пар. „Албания“ отъ Марсилия и Италия къмъ 27 т. м. ще товари за Цагриградъ.

Пар. „Мария“ къмъ 30 т. м. отъ Хамбургъ и Анверсъ.

Агенция „Дюрони—Раделия“.

Пар. „Gacques Fraissinet“ ще пристигне на 28 декември иднщъ отъ Марсилия. Ще разтовари стока и ще замине на 31 декември за Кюстенджа. Ще бжде обратно тукъ на 5 януари 1924.

Агенция М. Станевъ.

s/s „Maronian“ отъ Ливерпулъ на 1 януари 1924 г.

s/s „Polo“ отъ Лондонъ на 4 януари 1924 год.

Седмиченъ стопански обзоръ.

Въ брой 474 на в. „Слово“ е помѣстена статия на г. Ж. Т. Бурилко въ подъ надсловъ — „Новиятъ девизенъ режимъ“.

Въ статията се казва: „Първитъ резултати отъ новата мѣрка (девизна) сж най-успокоителни. Отношенията между търсението и предлаганieto на камбио веднага се измени въ най-благоприятна посока“.

Въ статията се лансира и следната правдива мисълъ: „Но наивно ще бжде да се мисли, че всички тия преимущества механически може да произлѣзатъ отъ девизния монополъ на Б. Н. Банка. Основата за успеха пакъ си остава въ нашата обща бюджетна и стопанска политика, които трѣбва да ни дадатъ активенъ търговски балансъ. Ограничението на ненужния вносъ трѣбва да бжде началото на редица други оздравителни финансови и стопански мѣроприятия. Задачитъ на нашата нова валутна политика, чийто центъръ на тежестъта сега лежи въ курсовата политика на Б. Н. Б., трѣбва да добиятъ пълно и правилно уяснение; за тѣхното постигане трѣбва да се създаватъ необходими материали и персонални условия.“

Брой 61 на в. „Демократически

Сговоръ“ дава резюме отъ беседата на г. Д-ръ Вл. Алексиевъ — „Обществения и стопански животъ на Чехославия“.

Впечатлението на г. Алексиевъ, отъ непосредственото наблюдение върху чехослов. общественно-стопански животъ е: че материалната култура е необходимъ коефициентъ въ културния напредѣкъ на Чехославия — стабилната база на духовния ѝ животъ.

Въ резюмето се казва: „И ако Чехословашко се отличава отъ другитъ славянски страни по нѣщо, то е придобитията на тая своя материална култура. Идеолозитъ на Чехословашката свобода, начело съ авторитетния ученъ председателъ на републиката издигатъ тази материална култура до степенъта на примеръ за останалитъ славяни, които по-рано или по-късно ще трѣбва да минатъ преди всичко пѣтя на своя материаленъ напредѣкъ, на своето забогатяване, за да дочакатъ пълното развитие на духовнитъ си сили.“

Тази идеология не може да не бжде почувствувана отъ всѣки, който влѣзе въ съприкосновение съ мислящитъ кръгове на Чехословашко. Но това, което прави още по-големо впечатление, сж непосредственитъ придобития на материалната култура, щастливо благоприятствувана отъ равновесието на стопанскитъ сили на Чехословашко.“

При откриване на върховния трудъ съветъ министра на търговията г. Цв. Бобошевски е произнесалъ речъ, въ която се е спрѣлъ по-подробно върху нуждитъ, които сж предизвикали съставянето, както закона за общественитъ осигуровки, така и законопроекта за настаняване на работа и осигуряване на работницитъ при безработица. М-ръ Бобошевски е изтъкналъ принципъ, върху които горнитъ закони почиватъ и които сж легнали въ основата на социалнитъ законодателства на всички напреднали страни. Министръ Бобошевски е наблегналъ на обстоятелството, че у насъ тѣзи принципи ще се прилагатъ съобразно условията въ страната.

Информационенъ отдѣлъ.

Обзоръ на тържището.

Бързото спадане на българския левъ презъ последно време и създадената отъ това тревога между търговския свѣтъ, принуди правителството да суспендира за извѣстно време дѣйността на фондвата борса въ София по отношение на

камбиалните сделки и да постави въ ржцетъ на Българската народна банка всичките сделки съ чуждестранни девизи, като по тоя начинъ поупките и продажбите на чужди валути минаватъ подъ строгата контрола на Б. н. б. за да доведатъ до едно ограничение на спекулата съ българския левъ и го стабилизиратъ.

И наистина отъ 13 т. м. българскиятъ левъ нотира спрѣмо всички чужди валути едно чувствително подобрене.

Така на 14 т. м. швейцарскиятъ франкъ бѣ 2562 лв., на 15 с. м. 2563 лв., а на 19 с. м. 2453 лв. Сжщото се отнася и до Парижъ: на 14 т. м. 777 лв., на 19 с. м. 737 лв. Лондонъ: 14 т. м. 642 лв., 19 с. м. 616 лв. Ню-Йоркъ: 14 т. м. 146.50 лв., 19 с. м. 140.70 лв. Прага: 12 с. м. 438 лв. 19 с. м. 412 лв. Италия: 12 с. м. 652 лв. 19 с. м. 610.20 лв. Цариградъ: 12 т. м. 80 лв., 19 с. м. 75.60 л.

При все това, положението по отношение на ценитъ на артикулитъ отъ разни браншове на варненското тържище не се много измѣни

Колониалъ. Положението въ тоя браншъ е неизмѣнено. Голѣмо е въздържането отъ поржчки въ странство, а това се отразява и върху ценитъ, които оставатъ сжщитъ, както и презъ миналата седмица. Пристиганията сж слаби, стокътъ достатъченъ. Тенденция твърда. Отдѣлнитъ артикули имаха следнитъ цени: захаръ ситна 28 лв.; захаръ на квадрати 30 лв., кафе I кач. 74 лв., II кач. 72 лв., оризъ пловдивски 21 лв., испански 19.50 лв., италиански 19.50 лв., английски 15 лв., пиперъ черенъ 55 лв., пиперъ червенъ 38 лв., чай I кач. 180 лв., II кач. 160 лв., маслини гемлекъ екстра 28 лв., дубль екстра 30 лв., скупериоръ 32 лв., специалите 33 лв., дубль специалите 38 л., масло дър. айвадийско 58 лв., критско 55 лв., митилинско 45 лв., сусамово 45 лв., памучно 39 лв., кокосово 50 лв., „соя“ 45 лв., лимонова кислота 110 лв., кристална 120 лв., бахаръ 70 лв., кимионъ 120 лв., канела 80 лв., карамфилъ 130 лв., анасонъ 35 лв., сапунъ айвадийски 36 лв., критски 36 лв., марсилски каса 30 кгр. 950 лв., свещи I кач. 55 лв., II кач. 50 лв., III кач. 45 лв., восъкъ мѣстенъ 90 лв., парафинъ 20 лв., нишадъръ на буци 32 лв., на калѣпи 35 лв., нафталинъ 15 л., тамянъ 65 лв., стипца варели 9 лв., фѣстъкъ червенъ 28 лв., сода обикновенна за пране 5.50 лв., каустикъ 14 лв., синъ камъкъ 18 лв., солъ каменна германска 3.40 лв., морска 3.80 лв., сардели каса 1800 лв., макарони и фиде 14 лв., рошкови 11 лв., лимони каса 550 лв., портокали

каса 800 лв., локумъ 40 лв., фурми 45 лв., тахънъ 35 лв., торби 45—46 джамове белгийски каса 1000 лв. къна 80 лв. калай английски 165 лв. книга за амбалажъ 11 л. кесии 13 лв., леблебии 18 лв. сѣра 8 лв. синжа за пране 30 лв. колофонъ 15 лв. смола 11 лв. зачка 5 лв. въжа 70—80 лв. канапъ 140 лв. върви 95—105 лв. лика 17 лв. рафия 17 лв.

Манифактура. Ценитъ на артикулитъ отъ тоя браншъ иматъ увеличжение. Тенденция твърда. Пристигания слаби. Търсения нѣма. Стокъ достатъченъ.

Прежда пресукана английска пакетъ 810 лв., миналата седмица 800 лв., Америка I 780 лв. м. с. 750 лв., Индия II 660 л., м. с. 640 лв., суланъ италиански 590 лв. м. с. 540 лв. Индиго I къвракъ 950 л. м. с. 950 л. Индиго I суланъ 760 лв. м. с. 700 лв. Кастърлия къвракъ англ. 820—1080 лв. м. с. 850—1100 лв. Кастърлия суланъ 700 лв. м. с. 680 лв. Тире за чорапи 250 лв. м. с. 240 лв. Прежда възнена мѣстна 250—350 лв. Памукъ суровъ 80 лв. м. с. 75 лв. Хасе 80 с/м шир. 28 лв. м. с. 30 лв. 90 с/м шир. 35 лв. м. с. 38 лв. Басма английска 28 лв. м. с. 24 лв. Холандска 35 лв. Зефиръ 30 лв. Сатенъ 50 лв. докъ 35 лв. Кеневиръ 22 лв. м. с. 20 лв. Конци 200 ярди гроса 1181.50 лв. 400 ярда 2097.15 лв. 1000 ярда 3751.15 лв. Мечка № 1 — 2995.40 лв. м. с. сжщитъ цѣни.

Ценитъ на българскитъ платна: № 4250 30 лв. м. с. 28 лв. № 8150 29 лв. м. с. 27 лв., № 8250 — 31 лв. м. с. 29 лв. № 3750 27 лв. м. с. 25 лв. № 11150 лв. 34.50 м. с. 32.50 лв., № 140 52 лв. м. с. 48 лв. № 9025 четворно 30.50 лв. м. с. 28.50 лв. хамъ 400 15.50 лв. м. с. сжщо. № 5650 20 лв. м. с. 19 лв. № 6250 27 лв. оксфортъ тъменъ 31 лв. м. с. 28 лв., свѣтълъ 30 лв. м. с. 27 лв. материя 24 лева м. с. 22 лева

Желѣзария. Цѣнитъ на артикулитъ отъ тоя браншъ иматъ едно повишение отъ 1—2 лева. Стокъ достатъченъ. Пристигания срѣдни.

Желѣзо профилирано 10 лв. пурели 10 лв., желѣзо белгийско 8 лв. за прозорци германско 8 лв. за скоби и връзки 8 лв. шведско желѣзо 16 лв. белгийско на обли прѣчки 8 лв. чемберликъ 10 лв. шина 8 лв., подкови 20 лв., телъ бодлива 18 лв., галванизирана 20 лв., гвоздеи 14 лв., ламарина желѣзна 12 лв. галванизирана 23 лв., тенеке каса 1050 лв., стомана 28 лв., цинкъ 32 лв. олово 25 лв.

Кожаро-обушарски стоки Стокъ недостатъченъ. Пристигания слаби, търсения сжщо. Тенденция твърда. Ценитъ: къселе френско 160/200 лв. италианско 140/155 лв., българско

80/130 лв., мешинъ бѣлъ 105/120 лв., юфтъ черенъ български 160/200 лв., корнелиусъ 80/90 лв., шедро гризонъ 80/105 лв., шедро корнелиусъ 80/90 лв., конци 180/200 лв., клечки за обуца 22/25 лв., гвоздеи обушарски 24/28 лв.

Горивни материали. Дървени въглища: калемъ 2.40 лв., смесени 2 лв., газъ „Астра“ каса 420 лв., наливно 10 лв., „Нафта“ — нѣма. Руски каса 365 лв., наливно 9 лв., бензинъ 720° 17.50 лв., 745° 17 лева, 762° 16.50 лв., газволъ обезмитенъ отъ цистерна 4.50 лв., отъ варели 5 лв., катранъ 12 лв., масла минерални отъ 9—18 лв., безиръ 50 лв.

Варненска стокова борса.

Сключени сделки:

Продадени вагони:

14 декем. царевица 23 1/2 в. цена 395 лв. — 460 лева (за 100 кгр.) зимница 14 1/2 в. цена 495—540 лв. бобъ 11 в. цена 900—1050 лв. леща 1/2 в. ц. 560 лева.

15. XII. Царевица 27 в. цена 400—410 лева, бобъ 15 в. цена 855—870 лв. фий 2 1/2 в. цена 500—505 лв. зимница 6 в. цена 470—530 лв.

17. XII. бобъ 16 в. цена 850—900 лв., фий 4 1/2 в. цена 505 лв. зимница 7 в. цена 465—535 лв. ечемикъ 1 в. цена 420 лв. овесъ 2 в. цена 850 лв., тиквено семе 1/2 в. цена 900 лева.

18. XII. бобъ 8 1/2 в. цена 835—900 лв. царевица 41 1/2 в. цена 382.50—420 лв. ечемикъ 1 в. цена 400 лв. зимница 17 в. 440—510 лв. фий 1 в. 450 лв.

ЕЛИДСЪ КОЕНЪ

ХИРУРГЪ-ЗЖБОЛЪКАРЪ

— ВАРНА. —

Премѣсти кабинета си на булевардъ „Мария Луиза“ № 8 до аптеката на Гюлмезовъ.

NATIONAL STEAM NAVIGATION CO. LTD

**РЕДОВНА 15-ДНЕВНА ЛИНИЯ
МЕЖДУ
ВАРНА—ПИРЕЙ—МАРСИЛИЯ
И ОБРАТНО.**

**ТРАНСАТЛАНТИЧЕСКИ ПАРАХОДЪ
„ПАТРИСЪ“**

подъ Английско знаме, съ вместимостъ 12,000 тона и бързина 16 мили, ще пристигне въ Варненското пристанище на 23 того и ще замине на 26 направо за ЦАРИГРАДЪ, СОЛУНЪ, ПИРЕЙ и МАРСИЛИЯ.

**ЛУКСОЗНИЯ ПАСАЖЕРСКИ ПАРАХОДЪ
„АНДРОСЪ“**

подъ Английско знаме, съ вместимостъ 3,000 т. и бързина 16 мили, ще пристигне въ Варненското пристанище на 7 януарий и ще замине на 10 същия, направо за ЦАРИГРАДЪ, СОЛУНЪ, ПИРЕЙ и МАРСИЛИЯ.

Приематъ пътници и стоки за горнитъ, както и за всички други гръцки пристанища, също и за **Александрия**.

За по-подробни сведения отнесете се до Пароходната Агенция:

ГР. А. ЛУЛУДОПУЛО — ВАРНА

Телеграми: „Лулудопуло“.

Телефонъ № 272.

МОДЕРНО ИНСТАЛИРАНА
Валсова мелница
Иван Минев
Варна.

Произвежда и продава на едро
всички видове и качества
брашна, трици и отпадъци.

За телеграми: МИНЕВМЕЛИ.

Телефон кантората № 271.

Телефон мелницата № 279.

4-177-5

ИЗВЪСТЯВАМЕ, че по доброволно
 съгласие члена Ге-
 орги Христовъ излѣзе отъ фирмата
 Т. Минчевъ, Г. Христовъ & А. Шивачевъ
 — Варна, която се преименува на: **Т.
 Минчевъ & А. Шивачевъ & С-ие,**
 която и за напредъ ще се занимава съ
 същата работа.

съ почить:

Т. Минчевъ, А. Шивачевъ & С-ие, Варна.

1-195-1

КРЪСТЮ МИХАЙЛОВЪ & СИНЪ
ВАРНА

ул. „СОФРОНИЙ“

КОМИСИОНА -- ЕКСПЕДИЦИЯ
ОБЕЗМИТВАНЕ

РАБОТА ЕКСПЕДИТИВНА
ЦЕНИ КУЛАНТНИ

1-191-3

МЕЛНИЧАРЪ - ДЪРВОДЪЛЕЦЪ

специалистъ по инсталация на
 мелничарски машини, канали,
 ремонтъ и др., специализиранъ
 при германската фабрика „ХЮ-
 ГО ГРАФИНИЕРЪ“, дири работа.
 За споразумение магазинъ „ГА-
 БРОВЧЕТО“ — Бургазъ.

1-198-1

СТЕФАНЪ Х. РАДЕВЪ & С-ие
Е.-ДЖУМАЯ

експедиция, комисииа, представителство.
 агентура и търговия съ раз-
 ни стоки.

Представител на Белгийското Търговско
 Петролно Анонимно Дружество

1-3 „Сокоубелъ“

197

ТЪРГОВСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО КРИСПИН & С-НЕ - ВАРНА

Телеграми: „Криспин“.

Телефон № 108.

 ЕКСПОРТ

ЗЪРНЕНИ ХРАНИ И ВАРИВА

7-175-10

Българско Акц. Д-во за Търговия и Промисленостъ "БЪЛО МОРЕ"

СОФИЯ — ВАРНА

ВАРНЕНСКИ КЛОНЪ ИЗВЪРШВА:

(Телеграми: БЪЛО МОРЕ.

Телефонъ № 94)

ТЪРГОВИЯ съ агнешки, ярешки и други сурови кожи.

КОМИСИОНА (вагонджилъкъ) на зърнени храни.

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА „БЪЛГАРИЯ“

I-во Българско Застрахователно Дружество
по пожаръ, животъ, транспортъ и злополука.

1-ва Българска Привилегирована Бакърена Фабрика за разни бакърени, алуминиумни, месингови, лярни и др. издѣлия **МИТЮ Д. КОДЖАБАШЕВЪ — ШУМЕНЪ**

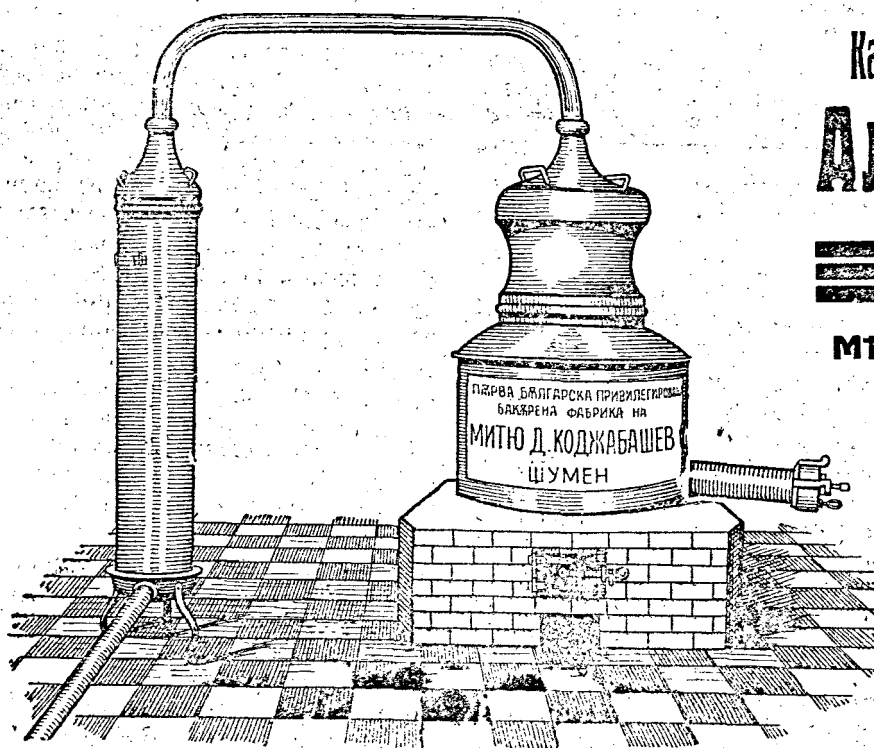
За телеграми: **М. Коджабашевъ.** — Телефонъ № 77

фабриката изработва и постоянно има голѣмъ депозитъ отъ:

най-разнообразни фасони **европейски, български и турски** кухнени сѣдове и принадлежности отъ **бакърени и алуминиумни, месингови, лярни и желѣзни издѣлия.**

Казани за халва и боза, **корита** и **казанчета** за пране, **гюмове** за кафеджии, **харамии, тави** за маджунъ и **мелници** за кафе, **хавани** всички видове сѣдове отъ **бакъръ, алуминиумъ, бронзъ** и други.

Фабриката особно препоръчва изработванитѣ отъ нея най-модерни:

Казани за ракия коняци и други

Аламбици, Егро,

Дерои

МЪСТНИ И ОБИКНОВЕНИ

отъ по

100, 150, 200, 300

400, 500 и 1000

литри

Приема изработването на горнитѣ и по поръчка.

Въ фабриката се изработватъ, поправятъ и калайдисватъ необходимитѣ за войсковитѣ части сѣдове, като: обикновени и походни казани, баки, чайници и други.

Всичко на цени умѣрени.